

I. ÚVOD DO PŘEDMĚTU

Manažerská ekonomika:

- vědní disciplína, která aplikuje ekonomické teorie do manažerských rozhodovacích procesů (teorie cen, alternativní teorie firmy, mikroekonomická analýza)
- spojuje tyto teoretické disciplíny s matematickými a statistickými nástroji s cílem dosáhnout optimálního řešení daného problému
- jako samostatný předmět se začala vyučovat na amerických univerzitách před 30 lety (Managerial Economics)

Manažerské rozhodování:

- a) stránka menitorní (věcná, obsahová)
odrážá odlišnosti jednotlivých rozhodovacích procesů (např. existuje rozdíl mezi rozhodováním o přijímání pracovníků (personalistika) a rozhodováním spojeným s kapitálovými investicemi)
- b) stránka formálně-logická (procedurální)
odrážá naopak společné rysy rozhodovacího procesu (teorie rozhodování)

Teorie rozhodování:

- teorie utility (užitku)
vícekritériální rozhodování - kardinální nebo ordinální stupnice
- sociálně-psychologické teorie
zaměřené na subjekt a jeho chování
- kvantitativně orientované teorie rozhodování
aplikace matematických modelů a metod
- teorie rozhodování v organizacích
nově formulovaná teorie H.A.Simona respektující omezené schopnosti subjektu

Další dělení: normativní X deskriptivní teorie

Rozhodovací proces = proces řešení rozhodovacích problémů
 Problém = diference mezi žádoucím stavem a skutečným stavem
Reálné x Potenciální

Struktura rozhodovacích procesů:

- 1) Identifikace
Získávání, analýza a vyhodnocování informací
- 2) Analýza a formulace
Hlubší poznání a formulace problému
- 3) Stanovení kritérií hodnocení
Dle čeho budeme posuzovat
- 4) Tvorba variant
Formulace směrů činnosti zajišťujících dosažení cílů
- 5) Stanovení důsledků
Předpokládané dopady jednotlivých variant
- 6) Hodnocení důsledků
Preferenční uspořádání variant
- 7) Realizace
Implementace rozhodnutí
- 8) Kontrola výsledků
Případné korigování cílů

Prvky rozhodovacího procesu:

- 1) Cíle rozhodování
Stav, kterého chceme po dokončení rozhodovacího procesu dosáhnout (snížení nákladů, zvýšení spokojenosti zaměstnanců, dosažení vyšší rentability), cíle mohou být komplementární nebo konfliktní, nejlepší je číselné vyjádření cílů, ale lze definovat i slovně
- 2) Kritéria hodnocení
*Kvantitativní kritéria – výnosového typu, nákladového typu
 Kvalitativní kritéria
 Stupnice k měření kritérií – nominální (řazení do tříd), kardinální (intervalové nebo poměrové), ordinální (umožňuje jednoznačné seřazení)*

- 3) **Subjekt rozhodování**
Individuelní, kolektivní, statutární a skutečný rozhodovatel
- 4) **Objekt rozhodování**
Oblast organizační jednotky, ve jímž rámci se problém formuloval
- 5) **Stavy světa**
Budoucí vzájemně se vylučující se situace

Klasifikace rozhodovacích procesů:

- 1) **Dobře strukturované rozhodovací problémy**
Jednoduché, řeší se na operativní úrovni, opakované, rutinní postupy řešení
  - 2) **Špatně strukturované rozhodovací problémy**
Řeší se na vyšších úrovních řízení, vyžadují tvůrčí postup, mnoho faktorů, náhodnost změn, obtížná interpretace
- 1) **Rozhodování za jistoty**
V případě úplné informace, víme s jistotou, že tento stav nastane
  - 2) **Rozhodování za rizika**
Známe možné budoucí situace, důsledky variant a současně pravděpodobnost těchto stavů
  - 3) **Rozhodování za nejistoty**
Neznáme pravděpodobnost

Další typy:

- 1) Individuální, kolektivní
- 2) Statické, dynamické
- 3) Jednoetapové, víceetapové
- 4) Jednokriteriální, vícekriteriální
- 5) Strategické, taktické, operativní
- 6) Nekonfliktní, konfliktní (teorie her)

Racionálně-ekonomický model rozhodování:

Předpokládá racionální rozhodování předpokládá maximální dosažení cíle jednotlivce, skupiny či celé organizace. Toto je možné pouze za předpokladu dokonalé znalosti všech variant vedoucích k dosažení stanoveného cíle, důsledků variant, schopnosti kvantitativně ohodnotit všechny varianty a zvolit variantu s nejvyšším užitekem. Je to tedy normativní model uplatňující princip optimalizace.

Administrativní model rozhodování:

Typ reálného rozhodovatele nedisponujícího úplnými informacemi, zjednodušený obraz světa, nehledá optimální variantu, ale volí první, která je dostatečně dobrá. Je to tedy deskriptivní model uplatňující princip satisfakce.

Kvalitu rozhodování ovlivňují:

- a) **stanovené cíle řešení rozhodovacího problému**
a hlavně jejich soulad s hodnotovým systémem podniku
- b) **množství a kvalita informací**
- c) **míra uplatnění nástrojů a poznatků teorie rozhodování**
- d) **kvalita projektu řešení rozhodovacího problému**
zda řešení prošlo všemi fázemi rozhodovacího procesu
- e) **kvalita objektu rozhodování**
dostatek koncepčně odlišných variant
- f) **kvalita řízení rozhodovacího procesu**

Informace pro rozhodování:

- 1) **Efektivnost**
Relevantnost – relevantní, irelevantní; přesnost – přesné, správné, nesprávné; jednoznačnost – jednoznačné, nejednoznačné, konfliktní
- 2) **Rozsah**
*Růst nákladů na získávání informací s jejich rozsahem je progresivní, užitek roste degresivně
Faktory rozsahu: významnost (čím důležitější problém, tím větší rozsah), reversibilita rozhodnutí (nevratnost rozhodnutí), přesnost a detailnost informací (závisí na robustnosti, citlivosti informací), dostupnost informací (čím dostupnější, tím více), časový tlak (méně času, méně dat), disponibilní zdroje (přístup k informacím), styl, znalosti a dovednosti rozhodovatele*
- 3) **Interpretace**
Nejde zde pouze o interpretaci primárních dat, ale především výsledků matematických modelů, lidský úsudek je dle průzkumů značně nespolehlivý

Počítače v rozhodování:

- 1) Manažerské informační systémy
Rozsáhlé počítačové databáze, informace interního i externího charakteru (personalistika, dodavatelé, konkurenti atd.), historické ale i prognostické informace, důraz je kladen zejména na třídění a aktualizaci dat
- 2) Systémy na podporu rozhodování
Systémy interakčního charakteru, aplikace komplikovaných matematických metod, obecné, speciální
- 3) Expertní systémy
Simulují činnost experta, znalostní systémy

BARIÉRY RŮSTU ČESKÝCH FIREM

- a) kultura neustálého zpochybňování záměrů, úkolů, výsledků
- b) nízká produktivita práce, tolerování nekvalitních výstupů, pomalé zpětné vazby
- c) destruktivní přístup ke změnám na úrovni štábních útvarů
- d) vyčkávací postoje na úrovni středního managementu
- e) opatrný až pasivní přístup lidí k výpočetní technice
- f) formální dodržování strategických záměrů, prosazování dílčích útvarových zájmů na úkor celku
- g) improvizace, nízká úroveň strategického řízení v hlavních oblastech (výrobní, obchodní, personální, marketingové a finanční)

POUZE RADIKÁLNÍ KONCEPČNÍ ZÁSADY UMOŽNÍ BUDOUCÍ PROSPERITU ČESKÝCH FIREM !!!

VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ SITUACE V ČESKÉ REPUBLICCE:

- a) prohlubování obchodního deficitu zahraničního obchodu
- b) privatizace významných firem kapitálově slabými majiteli
- c) těsnost malého českého trhu
- d) inflační a devalvační tlaky
- e) živořící kapitálový trh, obcházení a zneužívání legislativy
- f) politická nestabilita

SITUACE VE FIRMÁCH

- poměrně snadný život velkých firem
zůstal zde velký majetek, majoritní účast státu
- boj o přežití středních a malých firem
majitelé jsou zadluženi a přenášejí své problémy na firmu, je obtížné získat investiční úvěr, je nízká likvidita
- neserióznost mnoha obchodních partnerů
- přetrvávající monopol významných finančních ústavů jako bezkonkurenčně největších držitelů finančních zdrojů
- omezené možnosti využívání kapitálového trhu pro získání dalších zdrojů

NEOCHOTA FIREM DŮSLEDNĚ FINANČNĚ ŘÍDIT

- firmy jsou přesvědčeny, že finanční řízení u nich funguje,
- chybí finanční strategie ve všech svých dopadech a aspektech, neznalost priorit, převládá orientace na nepodstatné problémy
- chybí soustředěný tlak na snižování nákladů
- je přečenořován informační systém
- vládne stereotyp finančního myšlení a přetrvává technokratický přístup všech úrovní řízení
- manažeři jsou zahlceni operativním řešením problémů

NEDUHY FINANČNÍHO ŘÍZENÍ

- přeceňování ekonomického informačního systému a nedoceňování ekonomického vzdělání vedoucích pracovníků
- předávání, zpracování, archivace ekonomických informací
- kvalifikované ekonomické rozборы přemalo ovlivňuje zásadní rozhodnutí
- zpracování finančních plánů bývá pouhou extrapolací historických dat
- odtržené investiční plánování
- restriktivní příkazy a opatření týkající se investičních, mzdových či jiných nákladů
- vliv finančních ředitelů je velice omezený

CÍLE FINANČNÍHO ŘÍZENÍ

- využívat a rozvíjet všechny firemní zdroje
- trvale udržovat solventnost firmy
- maximalizovat tržní hodnotu firmy

EKONOMICKÝ ŘEDITEL

- a) dobrý účetní – postará se o bezchybné fungování účetnictví
- b) ekonomicky zdatný – dokáže rychle připravit potřebné informace a žádoucím způsobem je upravit
- c) oporou v rozhodování – zajistí potřebné argumenty pro investiční rozhodnutí
- d) dobrý vyjednatel – zajistí dodatečné zdroje a vymůže nedobytné pohledávky

ŽÁDOUCÍ PŘEDPOKLADY

- a) být schopen nést úměrné podnikatelské riziko
vede obchodní jednání k rozumné ekonomické prospěšnosti firmy a zasáhne při neúnosné míře rizika
- b) být schopen vytvářet solidní ekonomický image firmy
vytváří kontakty, které podporují serióznost firmy a umožňují levněji získávat finanční zdroje
- c) dostatečný rozhled a makroekonomické znalosti
využívá hospodářské a politické situace ke prospěchu firmy
- d) strategické myšlení
posuzuje reálné finanční vývoj firmy a prosazuje jako osobnost žádoucí chování
- e) manažerské dovednosti
srozumitelně vysvětluje jednoduchá pravidla finančního řízení a nekompromisně je prosazuje

ROLE FINANČNÍHO MANAŽERA

- 1) vytvářet trvalý tlak na využívání lidí, prostor, peněz
- 2) nekompromisně kritizovat všechny zbytečné výdaje
- 3) podporovat všechny inovace, které zjednoduší procesy a zefektivní činnosti
- 4) počítat s malou oblibou a především zpočátku s výrazným odporem, přesto neustupovat při prosazování změn
- 5) umět přiznat chybu a snažit se ji napravit